

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

4. søndag i fastetiden – 15. mars 2015

Prekentekest: Joh 3,11-16

Lesetekst I: 4 Mos 21,4-9

Lesetekst II: 2 Kor 5,18-21

Den lille bibel rommer kjernen i evangeliet

Det er alltid en takknemlig og samtidig utfordrende oppgave å preke over Johannes 3,16. Det finnes ingen andre bibelvers som er bedre kjent og oftere sitert enn nettopp dette. Og det med god grunn. I den «lille bibel» kommer vi jo til selve kjernen i evangeliet: Guds uendelige kjærlighet for den verden han har skapt og hvert menneske han har skapt. En kjærlighet som fører til handling. Gud som ofrer seg selv, griper inn i vår verden for å redde oss fra vår synd og gi oss evig liv med ham. Her mangler det ikke på gode innfallsvinkler til prekener.

Men når teksten er satt opp med de foregående versene, så er det nærliggende å ta for seg sammenhengen som Joh 3,16 står i – og slik belyse dette kjente verset på en ny måte.

Nikodemus

Johannes forteller oss at det er påsketid i Jerusalem, og Nikodemus, en fariseer og rådsherre, kommer til Jesus om natten. Han har sett de tegn Jesus har gjort og kan ikke komme til noe annen konklusjon enn at dette må være fra Gud. Og dette blir utgangspunktet for en samtale som tydeligvis forandrer Nikodemus' liv. Samtalen handler om hva det vil si å bli «Født på ny» eller «Født ovenfra» som man også kunne oversatt Jesu ord.

Og her kommer vi inn på selve kjernen i Johannesevangeliet, nemlig at Jesus på en og samme tid både er en del av den himmelske virkelighet, og samtidig er han blitt en del av vår jordiske virkelighet. «Ordet var hos Gud og Ordet var Gud» og samtidig «Ordet ble menneske og tok bolig i blant oss». I Jesus møtes jord og himmel.

Akkurat som Nikodemus, lever vi i denne spenningen, hvor vi med våre sanser og vår fornuft er begrenset til å se det jordiske, men fra tid til annen ane noen glimt av det himmelske – av Guds virkelighet. Det var disse glimtene som førte Nikodemus til Jesus, og nå understreker Jesus at det som må til for å se hvem Jesus egentlig er, er en gave som Gud gir – en gave som gis der Jesus møter tro.

Jesus og Moses

For å illustrere hva tro er, bruker Jesus en fortelling fra ørkenvandringen, som også er lesetekst for dagen. Fortellingen om Moses som setter opp en kobberslange i ørkenen slik at Israelfolket, som var blitt bitt av slanger, kunne se på kobberslangen og bli leget. Denne parallellen mellom Jesus og Moses møter vi igjen og igjen i evangeliene. Og kan være verdt en preken i seg selv.

Allerede i Joh 1,17 leser vi: «For loven ble gitt ved Moses, nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus». En del vil kanskje lese dette som en kontrast. Der loven settes opp mot nåde og sannhet. Men i virkeligheten må disse to sees i sammenheng og kontinuitet med hverandre. Joh 1,17 peker tilbake på 2 Mos 34,6 – der ser vi at Moses møter Gud på Sinai-fjellet, Gud som er rik på «Miskunn og sannhet». «Chesed» på hebraisk kan oversettes både «miskunn» og «nåde». Og det er nettopp «nåde og sannhet» som kommer ved Jesus i Joh 1,17. Dermed er det mer nærliggende at Johannes prøver å si at Jesus er i kontinuitet med Moses – at den åpenbaring som Jesus er, er en forlengelse og utvidelse av den åpenbaring som gis i loven – uttrykk for den Gud som er rik på «nåde og sannhet».

Når vår pretekst er plassert i fastetiden (Joh 2,23) – og like før vi kommer til påsketiden – så er det naturlig å se på hvordan Jesu frelsesverk har en sterk parallell i fortellingen om utfrielsen fra Egypt som jødene gjenforteller hver påske. Og dette er også nøkkelen for Nikodemus for å forstå litt mer av det himmelske. For det himmelske speiles i Guds handlinger med sitt folk gjennom historien. For å forstå hva det vil si at - Gud elsket verden så høyt at han sender sin sønn for at ingen skal gå fortapt, men ha evig liv – peker Jesus på Moses. Moses som ble sendt av Gud, for å vise Israelsfolket at Gud ikke hadde glemt dem, at Gud elsket dem, og at Gud ville gi dem et nytt liv, i det lovede land.

Kobberslangen

Hele Exodus fortellingen klinger i bakgrunnen og peker frem mot den frelsesgjerning som Jesus er kommet for å gjøre. Fortellingen om kobberslangen i ørkenen peker frem mot korset. Korset som gir frelse ikke bare for Israelsfolket, men for alle mennesker.

I Talmud kommenteres det at kobberslangen i seg selv hverken kunne ta liv eller gi liv. Men det er når Israel vender blikket oppover og vender sitt hjerte til sin far i himmelen, at de blir leget og får leve (Rosh Hashana 3:8). Nikodemus utfordres som så mange andre i Johannes-evangeliet, til å se forbi det jordiske. I Joh 1,39 er Jesu invitasjon til sine første disipler: «Kom og se». Og det er Jesu invitasjon til alle de han møter. Undrene han gjør, ordene han sier – de åpner opp for å se den himmelske virkeligheten, og det er også Johannes sin invitasjon til sine lesere.

Se opp

Den sannheten som ligger i Joh 3,16 – i Jesu død på korset, i Jesu oppstandelse – er noe vi bare kan se om vi lar Jesus åpne våre øyne – om vi i tro løfter blikket mot menneskesønnen som blir løftet opp, om vi ser han som vi har gjennomboret (jf. Sak 12), om vi vender våre hjerter til ham.

Det er det som ligger i det «å bli født på ny». Nikodemus, lærd og respektert som han var, måtte også bli som et barn – og løfte et barnslig tillitsfullt blick til sin Far – for å ta imot den frelsen som Jesus vil gi.

Dagens pretekst gir oss muligheten til å på en og samme tid snakke om Guds uendelige og uforståelige kjærlighet for oss – og samtidig peke på den konkrete mulighet vi har for å oppleve denne kjærligheten og ta imot alt det Gud vil gi oss, når vi løfter vårt blick, ser opp på han som gav sitt liv for oss.

Knut Helge Høyland

Pastor i Grimstad Frikirke. Tidligere internasjonal leder for Caspari Center, Jerusalem.

knuttunk@gmail.com